

ένα κάποιο ξέφωτο

η συγγραφέας [Μαριλένα Παπαϊωάννου](#) γράφει ένα γράμμα στη Μάγδα
Φύσσα

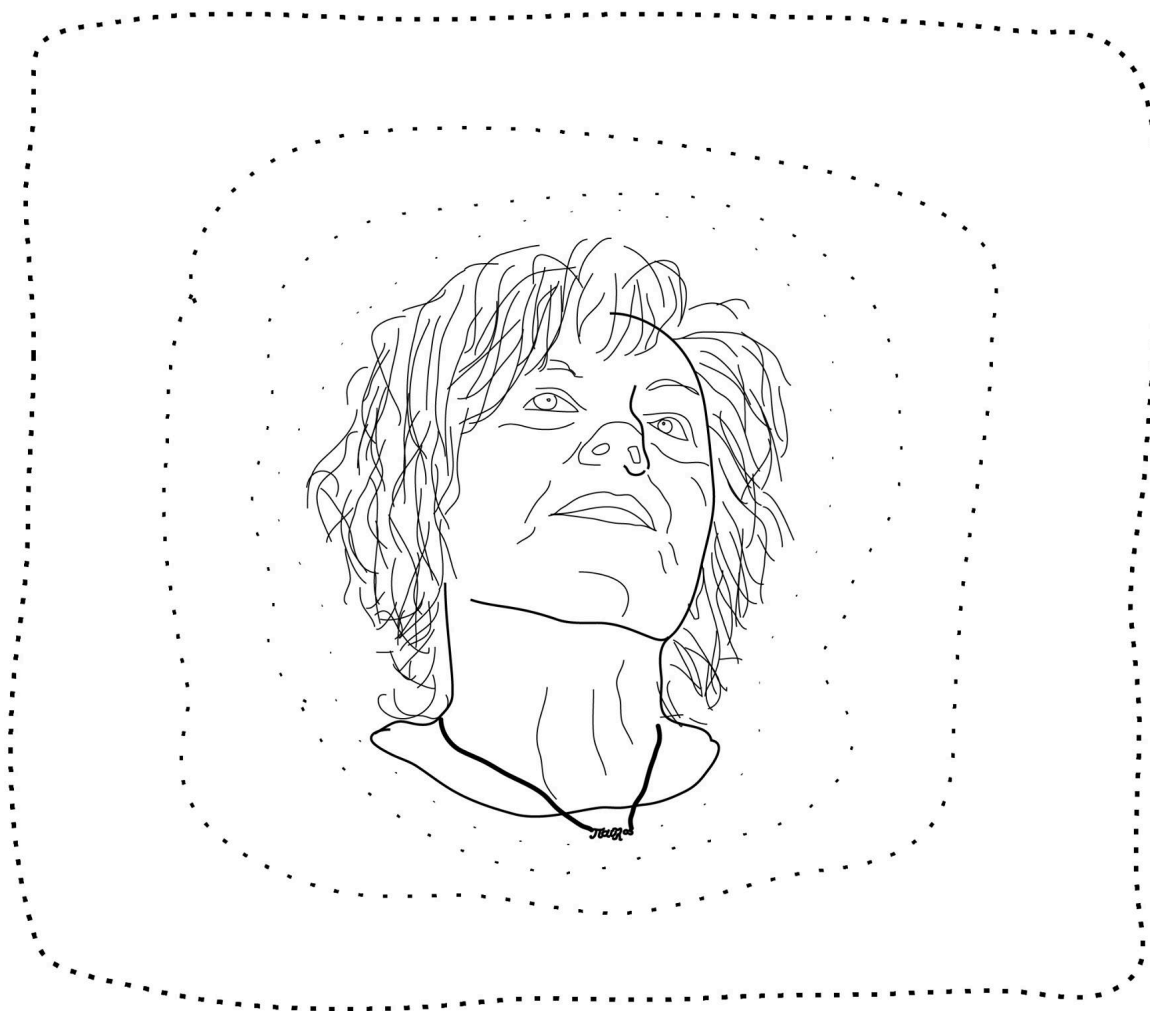
Νομίζω πως η γλώσσα επινοήθηκε για να μπορούν οι άνθρωποι ν' ανταλλάζουν ψυχές. Τα μάτια για ν' ανταλλάζουν όνειρα. Τα χέρια για ν' ανταλλάζουν υφές, τα πόδια για να βοηθούν στο πέταγμα, το δέρμα για να θωρακίζει τις κρυφές επιθυμίες, το στέρνο για ν' αντέχει τα χτυπήματα. Ολόκληρο το σώμα φτιάχτηκε τελικά για να φτάνει σε κορυφές που ποτέ κανείς δεν φαντάστηκε· για να κατεβαίνει σε βάθη που ποτέ κανείς δεν ονειρεύτηκε. Είμαι πλέον πεπεισμένη πως η φύση προικίζει κάθε κορμί με το βιολογικό του ύψος, μόνο και μόνο για να ξεπερνιέται από το ψυχικό του – εσύ αποτελείς τη ζωντανή απόδειξη· είσαι μια από τις γυναίκες που σηκώνουν το μπόι τους πιο ψηλά από 'κει που τους είχαν πει ότι φτάνουν.

Μήνες τώρα σε παρακολουθώ να κάθεσαι σε αίθουσες δικαστηρίων, ντυμένη στα μαύρα, πενθούσα αλλά ποτέ νικημένη. Μπροστά σ' αυτούς που σκοτώσανε τον Παύλο, δεν λυγίζεις. Ούτε ένα δάκρυ δεν στάζεις. Δεν τρέφω βέβαια αυταπάτες, είμαι σίγουρη ότι κάθε βράδυ που γυρνάς στο σπίτι σου, λύνεσαι κρυφά σε λυγμούς. Δημόσια όμως, ποτέ. Το λες και μόνη σου άλλωστε, δεν θα τους δώσεις αυτό που θέλουν, να σε δουν δηλαδή να εγκαταλείπεις. Θα είχες κάθε δικαίωμα και κάθε δίκιο να το κάνεις, μα αρνείσαι πεισματικά. Μένεις εκεί όρθια, αγέρωχη. Εσύ, ο άνθρωπος που –απ' όποιον νόμο της φύσης κι αν το δεις, σε όποιο οικοσύστημα κι αν το τοποθετήσεις– δικαιωματικά έπρεπε να διαλυθεί στα εξων συνετέθη χωρίς να πρέπει να ανασυγκροτηθεί, εσύ λοιπόν, η Μάνα, δεν λυγίζεις το στέρνο, δεν χαμηλώνεις το ύψος σου. Στέκεσαι γερά στα πόδια σου, κι ας έχεις γεμίσει θρύψαλα εσωτερικά.

Μήνες τώρα αμήχανα σε παρακολουθώ να υψώνεις το ανάστημά σου

–και τι ανάστημα, αλήθεια– απέναντι σε αυτούς που σου στέρησαν, πέρα από όλα τ’ άλλα, ένα αξεπέραστο, αναφαίρετο δικαίωμα, το δικαίωμα της μάνας να φεύγει πριν από το παιδί.

Αποδεικνύεται όμως τελικά, ότι αυτό είναι η δική μου, πολύ στενή, οπτική. Εσύ δείχνεις να αντιμετωπίζεις αλλιώς την απώλειά σου. Το μεγαλύτερο σακί στην πλάτη δεν φαίνεται να είναι ότι έθαψες το δικό σου παιδί· άλλο είναι το βαρύ φορτίο που κουβαλάς – ότι αφαιρέθηκε η ζωή ενός ανθρώπου από μια αγέλη ανθρωποειδών που αυθαίρετα ορίζουν ποιος δικαιούται να ζει και ποιος να πεθαίνει.

Κι εγώ αναρωτιέμαι με ντροπή, πού το βρίσκεις τόσο κουράγιο ρε γαμώτο, ποια πηγή ενέργειας τροφοδοτεί την ασύλληπτη επιμονή σου για απονομή δικαιοσύνης; Ποια δύναμη σου μπολιάζει το σώμα

για να μένει ακόμα αλώβητο, περήφανο και αποφασισμένο να φτάσει ως το τέλος; Πού στο διάολο βρίσκεις την αντοχή να βλέπεις καθημερινά απέναντί σου όσους μάτωσαν τη μπλούζα του γιου σου και να μην καταρρέεις; Πώς μπορείς και δεν χυμάς καταπάνω τους, πώς κρατιέσαι και πώς δεν ουρλιάζεις από πόνο· πώς δεν εξαϋλώνεσαι;

Ειλικρινά, δεν ξέρω.

Δεν ξέρω ποια ουσία οπλίζει τις ψυχές και τα σώματα όλων των μανάδων κάθε γωνιάς της γης, κάθε είδους του ζωικού βασιλείου, κάθε χρώματος, κάθε τάξης, θρησκείας ή φυλής. Δεν ξέρω ποια πνευματική διαύγεια υπερνικά τα καταπονημένα κορμιά των μανάδων που 'χουν χάσει γιους και κόρες, ώστε να συνεχίζουν να ζουν, δεν ξέρω πώς αρματώνουν τις καρδιές τους οι γυναίκες που 'ταν κάποτε μάνες μα ξαφνικά δεν είναι, ώστε να ορκίζονται πως θα τα βάλουν με θεούς και δαίμονες για να κερδίσουν δικαιοσύνη για τα νεκρά παιδιά τους. Δεν ξέρω ποιο μαγικό χέρι σηκώνει κάθε πρωί τα μαυροφορεμένα σώματά τους απ' τα κρεβάτια και τα σπρώχνει στους δρόμους, στις αυλές, στα βουνά, στις θάλασσες, στις αγκαλιές των άλλων παιδιών τους, στα μέσα και στα έξω, στα πάνω και στα κάτω, ώστε να συνεχίζουν ν' αγωνίζονται για έναν σκοπό.

Πραγματικά δεν ξέρω, υποθέτω όμως ότι είναι κάτι που θα μάθω μόνο αν γίνω μάνα.

Μέχρι τότε θα μένω θαμπωμένη από το μεγαλείο της ψυχής σου. Την αδιανόητη δύναμή σου, το πείσμα, την επιμονή, τη μαρτυρική υπομονή σου, την άσβεστη θέλησή σου για δικαιοσύνη. Και κυρίως απ' την –απολύτως συνειδητή– απόφασή σου να γίνεις φάρος για όλους εμάς που κάποτε στη ζωή μας φοβηθήκαμε ή θα φοβηθούμε να υψώσουμε ανάστημα απέναντι σε όσους προσπαθούν να μας τρομοκρατήσουν. Θα παραμένω θαμπωμένη απ' την απόφασή σου να μην αφήσεις ούτε αυτούς, αλλά ούτε και εμάς, να ξεχάσουμε. Να στρογγυλέψουμε τις πράξεις, να λειάνουμε τις γωνίες, να λησμονήσουμε ποιος έκανε τι, πότε και γιατί.

Για όλα αυτά λοιπόν –για την περήφανη υπόστασή σου ως Μάνα, για τη μεγάλη δύναμη που κρύβεις μέσα σ’ αυτό το μικρό σώμα–, αλλά και για τόσα άλλα που δεν περιγράφονται με λόγια, υποκλίνομαι μπροστά σου με δέος, και, ανήμπορη όπως νιώθω για οτιδήποτε άλλο, σου γράφω αυτές τις λέξεις για να τις έχεις συντροφιά στο οδυνηρό ταξίδι που ξεκίνησες εδώ και μήνες, με την ελπίδα ότι κάποτε θα φτάσεις σ’ ένα κάποιο ξέφωτο.